

ΘΑΝΑΤΟΣ ΚΑΡΑΒΙΟΥ

ΒΑΔΙΖΑΜΕ κ' οἱ δυὸ σιωπηλοί, κατὰ μήκος τῆς ἀκρογιαλιάς. Εἴχαμε ἀνάψει ἀπὸ ἓνα κεράκι στὸν Ἀϊ-Νικόλα, στὴν ἄκρη τοῦ κάβου, γιὰ τὴν ψυχὴ ὅλων τῶν πεθαμμένων καὶ πνιγμένων τοῦ νησιοῦ, κ' ἐγυρίζαμε ἀπὸ τὴν ἀμμουδιὰ ἀναπνέοντες τὸν μυροδόλον μπάτην.

Ὅταν ἐφθάσαμε κοντὰ στὰ πρῶτα σπίτια τῆς πολίχνης, τῆς σκαρφαλωμένης σὰν ζωγραφιὰ ἀπάνω στὸ βράχο, ὁ σύντροφός μου, ἄνθρωπος τοῦ τόπου, δάσκαλος διωρισμένος ἐκεῖ χωρὶς νὰ παύσῃ νὰ ἦνε καὶ λίγο ποιητής, μοῦ εἶπε :

— Τὴν βλέπεις αὐτὴ ἐκεῖ τῇ γλῶσσα τῆς ἀμμουδιάς, μπροστὰ σ' ἐκεῖνο τὸ σαράβαλο; Τὴν λένε «Τοῦ Θανατᾶ».

Καὶ ἐπειδὴ τὸν κύτταζα μὲ ἀπορίαι χωρὶς νὰ τὸν ῥωτήσω, ἄρχισε μόνος του νὰ μοῦ διηγῆται μιὰ παλαιὰ ἱστορία τοῦ νησιοῦ :

Θὰ ἦμουν δέκα χρόνων παιδάκι τότε· καὶ τὸ θυμοῦμαι ζωηρὰ σὰν νὰ ἦνε τώρα. Ἔτσι, ὅταν εἴμαστε μικροί, μᾶς ἐντυπώνονται καὶ πράγματα καὶ εἰκόνες ποῦ δὲν τῆς λησμονοῦμε σ' ὅλη μας τὴ ζωὴ.

Τὸ λιμάνι ποῦ βλέπεις τώρα νεκρό, ἔρημο καὶ μελαγχολικό, μὲ τὰ δυὸ-τρία καΐκια ἐκεῖ στὴν ἄκρη, ποῦ φορτώνουν κίτρα καὶ λεμόνια, δὲν ἦταν ἔτσι ἐκείνη τὴν ἐποχὴ, ἐδῶ καὶ σαράντα χρόνια. Τρικάρταρτα καὶ γολέτες, βρίκια καὶ σακολέδες, ἐπιαναν ἀπ' τὴν μιὰν ἄκραν ὡς τὴν ἄλλη. Ἐκεῖ βαθειά, στὸν Ταρσανᾶ, πέντ' ἕξη μεγάλα καὶ μικρὰ τραθηγμένα ἔξω στὰ σκαριά, περίμεναν τὴν ἀράδα τους, νὰ τὰ μερμετέσουν, νὰ τὰ καλαφατίσουν, νὰ τὰ βάψουν, ὕστερ' ἀπὸ τῆς πληγῆς ποῦ εἶχαν ἀπὸ τὰ μακρυνὰ καὶ ταραχώδη ταξείδια. Κι' ἀκούοντο κι' ἀντηχοῦσαν πάντα ἡ φωνές, τὰ τραγούδια, ἡ βρисиές τῶν ἐργατῶν, τὰ σφυροκοπήματα, τὰ στριγγλίσματα τῶν παιδιῶν καὶ τὰ γέλια· καθὼς καὶ τὰ γαυγίσματα τῶν σκύλων, αὐτῶν τῶν καραβόσκυλων, ποῦ λές καὶ ἡ ζωὴ τους γίνεται ἓνα μὲ τὴ ζωὴ τοῦ καραβιοῦ.

Τὰ σπίτια αὐτὰ ποῦ μοιάζουν σὰν κάστρα ῥαγισμένα κ' ἐρειπωμένα, ἦτανε σπίτια ἀρχόντων καὶ καπετανέων, ποῦ ἀρμάτωναν

καράδια, κουβαλούσαν στάρι, είχαν όλη τή Μεσόγειο δική τους και γέμιζαν τής κάσσεσ τους με τάλαρα. Ένας άπ' αὐτοὺς ὁ πιό τρανός, ὁ πιό νοικοκύρης, ἦτανε ὁ καπετάν Διάς Μπόγλης, ὁ λεγόμενος Ἀβολος. Στρυφνός, ἐπίμονος, ἀπότομος καὶ ὑβριστής· ἀλλὰ καὶ ἀγαθός, ἐλεήμων καὶ θρησκος, θρησκος ὅπως οἱ παλαιοὶ πιστεύων εἰς τὰ θαύματα, εἰς τὰς ψυχάς, εἰς τὴν μέλλουσαν ζωὴν, καὶ χαιρετῶν τὸν Δεσπότην ὅταν περνοῦσε εἴκοσι βήματα πρὶν. Μία ἀπὸ τῆς μεγαλειτέρες ἀντιπάθειές του ἦταν τὰ βαπόρια ποῦ ἄρχισαν τότε σιγά-σιγά νὰ ἐκτοπίζουν τὰ καράδια ἀπ' τὸ ἐμπόριο καὶ παντοῦ. Κι' ὅμως ὁ γέρος, ἂν κ' ἔδλεπε τὴν ἀλήθεια, κι' ἄκουε τόσα καὶ τόσα ἀπὸ δικούς του καὶ ξένους, δὲν ἐννοοῦσε νὰ ξεκάμῃ κανένα ἀπὸ τὰ δικά του, καὶ στοὺς γαμπρούς του ποῦ τοῦλεγαν κάθε μέρα, ἀπαντοῦσε θυμωμένος:

— Κάμετε τὴ δουλειά σας ἐσεῖς. Θὰ χτυπήσετε τὸ κεφάλι σας, μὰ θάνε ἀργά. Καὶ οἱ τέσσαρες γαμπροὶ του εἶχαν ξεκάνει τὰ καράδια τους ἀπ' τοὺς πρώτους, κ' ἐμπῆχαν μισθωτοὶ στὰ βαπόρια μιᾶς ἐταιρίας, ποῦ εἶχε γίνει τότε γιὰ πρώτη φορὰ.

* * *

Ἀπὸ μερεμέτια σὲ καλαφατίσματα, ἀπὸ ἀλλαγές καταρτιῶν σὲ ἀλλαγές ἱστίων, ἀπὸ βάψιμο σὲ βάψιμο, τὰ τρία του καράδια κράτησαν χρόνια καὶ χρόνια, καὶ ἡ κάσσα τοῦ γέρου δὲν εἶχε παράπονο, οὔτε οἱ γαμπροὶ ποῦ τοὺς προίκισε καλὰ, οὔτε ὁ μικρός του γιὸς ποῦ ἦταν προωρισμένος ἀπ' τὸν καπετάν Διά νὰ κρατήσῃ τὴν παράδοσι τῆς φαμίλλιας τῶν Μπόγληδων καὶ νὰ σκαρώσῃ νέο καράδι.

Κι' ὅμως τὰ χρόνια περνοῦσαν κ' ἐπειδὴ τίποτε δὲν εἶν' αἰώνιο, ἦλθε στιγμὴ ποῦ καὶ τὰ καράδια τοῦ Ἀβολου ἐμπαιναν ἓνα-ἓνα στὴ μπάντα· κι' ὁ γέρος μὲ δάκρυα καὶ μὲ πεισματάρικα καμώματα ἔδινε τὴν ἄδεια νὰ τὰ πουλήσουνε γιὰ ξυλεια.

Τοῦμεινε πλιὰ τὸ τελευταῖο: ἓνα βρῖκι μικρό, κομψό, χαριτωμένο: τὸ «χαῖδεμένο» του ὅπως τῶλεγε. Μ' αὐτὸ ταξεῖδευε καὶ τὸ κυθέρνας μονάχος του. Κ' ἦταν ὅλος χαρὰ ὅσες φορές, γυρίζοντας ἀπὸ μακρινὸ ταξίδι τῆς γιορτές, ἐμπαινε κι' ἄραζε ἑπερήφανος μέσ' στοῦ λιμάνι, κ' ἔβγαζε τὸ φέσι καὶ τὸ κουνούσε χαιρετῶντας μακρυνὰ ἀπὸ τὸ Φανάρι ἀκόμη τὴν καπετάνισσα, ποῦ τὸν ἀγνάντευε ἑψηλὰ ἀπὸ τὸ χαγιάτι τοῦ σπιτιοῦ, καὶ τὴ μικρὴ του τὴ τσοῦπρα, ποῦ μὲ τὰ ξανθὰ μαλλάκια τῆς ἀνεμίζοντα, ἀπαντοῦσε σὸ χαιρετισμὸ τοῦ πατέρα τῆς.

Ἕνα χειμῶνα τῆς ἔχασε καὶ τῆς δυὸ ἀπὸ τὸν τύφο ποῦπесе σὸ νησί. Κι' ὅταν ἓνα ἀπόβραδο παραμονῆς τῶν Φώτων, μπαίνοντας γιὰ ν' ἀράξῃ κατὰ τὴ συνήθεια του, κρατοῦσε μὲ τῶνα χέρι τὸ τιμόνι καὶ μὲ τὸ ἄλλο ἔσσει στὸν ἀγέρα τὸ μεγάλο του φέσι, κανέννας δὲν ἦταν σὸ χαγιάτι νὰ τὸν χαιρετήσῃ. Τὰ παράθυρα ἦσαν κατάκλειστα.

Ἀπὸ τότε, ὅλη τὴν ἀγάπη καὶ τὴ λατρεία τὴν εἶχε ἀφιερω-

μένη στο χαϊδεμένο του βρίκι, τὴν «Τσιμούλα» ποῦχε τ' ὄνομα τῆς μικρῆς μὲ τὰ ξανθὰ μαλλάκια. Ἀλλὰ ἦρθε ἡ ὥρα του νὰ μπῇ κι' αὐτὸ στὴ μπάντα· κι' ὁ γέρος ἄκουσε ἀπ' τὸ γυιὸ του ἓνα βράδυ, ἐκεῖ ποῦ καθότανε στὸν καφενὲ τοῦ Στανᾶ καὶ τραβοῦσε τὸ ναργιλέ του, τὴ καταδίκη τοῦ βρικιοῦ:

— Πατέρα, δὲν πάω πλιά. Εἶνε ἔντροπή. Ψέμματα, μαθές, θὰ σοῦ πῶ! Κάνει νερά. Καμμιά ὥρα ὅλοι θὰ πᾶμε φοῦντο.

— Ἄκου τὸ παιδί, καπετάν Λιά, τοῦ φώναζαν οἱ ἄλλοι. Νὰ μὴν εἶχες, μαθές, πάει καλά. Μὰ τὸν ἔχεις, εὐλογημένε. Τὸν ἔχεις τὸν παρᾶ. Ἦ φικιάσε ἄλλο, ἢ ἄς το νὰ πάῃ νὰ χαθῇ τὸ καρυδότσουφλο!

Ὁ γέρος ἀναφεῖ τινάχτηκε ἐπάνω, πέταξε τὸ μαρκοῦτσι:

— Νὰ μὴ σᾶς τὸ πῶ τώρα, διαόλου γυιοί!.. Δὲ ξέρετε, μωρὲ σεῖς! Δὲ ξέρετε τί εἶν' ἐκεῖ μέσα.

Καὶ γυρίζοντας στὸ γυιὸ του:

— Ἄειντε, μωρέ! τοῦ εἶπε· καὶ σὺ μὲ τοὺς ἄλλους θὰ πᾶς: μέσα στὰ φουγάρα θὰ χωθῇς! Καρβουνιάρης! Καρβουνιάρης θὰ γένῃς καὶ σὺ! Μὰ ἄκουσέ με· ἄκουσέ το καλά. Θέλω νὰ μοῦ τὸ δέσης, ἐκεῖ ἔμπρὸς στὸ σπίτι! θέλω νὰ τὸ βλέπω, μωρέ!.. νὰ θυμᾶμαι τὰ νειᾶτα μου!..

Καὶ σκύβοντας στ' αὐτὶ τοῦ γυιοῦ του, ἀπόσωσε τὸ λόγο του: — ... καὶ τὰ μαντηλοχαιρετίσματα τῆς μάννας σου καὶ τῆς...

Κι' ὁ γέρος ἔκανε πῶς σκάλιζε τὸ ναργιλέ του, γιὰ νὰ κρύψῃ ἓνα δάκρυ ποῦ κυλοῦσε στὸ ἥλιοκαμένο του πρόσωπο.

i

**

i

Καὶ τὸ ἔδωσαν ἐκεῖ μπροστὰ στὴν ἄμμουδιά. Κι' ὁ γέρος ἤθελε νὰ τὸ βλέπῃ ἄρματωμένο, ὅπως ἦτανε στὰ καλά του, μὲ τ' ἄρμενα καὶ τὰ ξάρτια του καὶ τῆς διπλῆς του ἄγκυρες, φρεσκοθαμμένο πάντα ὀλοπράσινο, μὲ τὴ μαύρη γραμμὴ ὀλόγυρα, μὲ τὴ παληὰ Γοργόνα μπροστὰ, καὶ μὲ τῶνομα γραμμένο πίσω μὲ μεγάλα ἄσπρα γράμματα: «Τσιμούλα».

Καθισμένος στὸ μακρὸ χαγιάτι, ἀγνάντευε τὸ ἀγαπημένο του καὶ τὸ καμάρωνε. Πότε-πότε κατέδαινε στὴν ἄμμουδιά γιὰ νᾶνε πλιὸ κοντά· καὶ μόνος του τότε, καταμόναχος μονολογοῦσε, λές καὶ κρυφομιλοῦσε μαζί του. Κι' ὁ σκύλος, ἀνεδοασμένος στὴ πλώρη, τοῦ γαυγίζε ἀπὸ μέσα χαρούμενα. Κι' ὅταν τὸ λιμάνι ἦταν ταραγμένο ἀπὸ φουσκοθαλασσιά, καὶ τὰ κύματα χτυποῦσαν στὰ πλάγια τοῦ καραβιοῦ κ' ἐξέσπαγαν στὰ βράχια ἢ στὴν ἄμμουδιά, ραπίζοντας τὸ πρόσωπό του, θαρροῦσε πῶς ἦταν κι' αὐτὸς μέσα ὁ ἴδιος. Ἀνασήκωνε ψηλὰ τὸ φέσι, τῶχωνε ὥς τ' αὐτιά, ἀνασκώμπωνε τὰ μανίκια, ἀγριοκύτταζε μακρυὰ τὸ πέλαγο, ἐσοῦφρωνε τὰ φρύδια καὶ ρουφοῦσε ἀχόρταγα τὸν ἄρμυρὸ ἀγέρα. Καὶ μὲ τὰ χέρια ἀνοικτά, σὰν νᾶθελε ν' ἀγκαλιάσῃ κάτι παληὸ καὶ ξεχασμένο, ἐσηκώνετο ἀπὸ τὸ βραχάκι κ' ἔκανε νὰ τραβῇ κι' αὐτὸς δὲν ἤξερε ποῦ. Μὰ τὰ πόδια του ἔτρεμαν. Τὰ ἐδόμηγντα του χρόνια τὸν κάρφωναν στὸ χῶμα. Καὶ ξεσποῦσε τότε σὲ μιὰ χειρονομία ἐκφραστικὴ

και μιὰ χονδρή νησιώτικη βρισιά έθγαينه άπ' τὰ χείλια του. Και ξανάπεφτε πάλι χάμω, 'κει πού καθόταν, μ' ένα βαθύ άναστεναγμό, σκουπίζοντας με τήν παλάμη του άνάποδα ένα δάκρυ, πού κατέβαινε στα σουρωμένα του μάγουλα.

'Από τόν καφερέ πέρα πού τόν κύτταζαν κουνώντας τó κεφάλι έλεγαν τó λόγο τους:

— Σάν χαμένα, μωρές παιδιά, τάχει τώρα-τώρα ó καπετάν Λιάς!..

* * *

Είχεν άκουστή έκείνες τής ήμέρες πώς τὰ βαπόρια τής 'Εταιρίας είχαν κάνει γραμμή νά πιάσουν και στο νησί. 'Ηταν ή πρώτη φορά, πού θά βλέπαμε οί περισσότεροι αυτό τó θαύμα στόν τόπο. Και τó περιμέναμε με περιέργεια. 'Εμείς τὰ παιδιά, άνεδήκαμε ψηλά, στο Σταυρό, και σκορπιστήκαμε όλόγυρα στους βράχους, κατά τó άνοιχτό πέλαγο. Θά τó βλέπαμε έμεις πρώτα-πρώτα. Μέσα στα καφενεία και στα καπηλειά άλλη κουθέντα δέ γινότανε. Κι' όλοι περίμεναν νά ιδούν τó μεγάλο αυτό θαλασσινό θηρίο, τó βαπόρι, πού θάτρωγε τὰ καράδια μας και θά 'ρήμαζε τó νησί μας.

Είχε ξεημερώσει μ' ένα άεράκι σιγαλό άπό τ' άνοιχτά. Μά έμεις ξανοίξαμε εκεί μακριά, πολύ μακριά, μιὰ μαύρη γραμμή στο πέλαγο. Προμήνυμα φουρτούνας. Σέ λίγη ώρα ή θάλασσα όλη άφροκοπούσε ταραγμένη. Τά κύματα έσπαζαν άγρια κάτω στους βράχους, και ό άγέρας έφερνε τούς άφρούς επάνω στο Σταυρό. 'Ο ούρανός όλοένα σκοτεινίαζε. 'Υστερα άκούστηκε μιὰ δυνατή βροντή πίσω άπό τὰ βουνά του νησιού. Θάλασσα και ούρανός ήσαν τόσο σκοτεινιασμένοι, πού δέν ξεχώριζες καλά-καλά ούτε τó άνοιγμα του λιμανιού. Μπουράσκα δυνατή, όπως έλεγαν τότε.

Μέσα στο λιμάνι φωνές και κακό. Λύναν τής γούμενες, σφικτοδέναν και διπλοδέναν κι' ασφάλιζαν διπλά και τριδιπλά βάρκες και καΐκια. Μερικοί τής τραβούσαν έξω στην άμμουδιά. Τά μεγάλα κομμάτια χοροπηδούσαν σάν φρενιασμένα μέσα στο λιμάνι, έγερναν, τρακάριζαν και άκούότανε τó τρίξιμο των ξύλων. Τά ξεφωνητά των γυναικών, τὰ γαυγίσματα των σκύλων, των παιδιών οί άλαλαγμοί, ή όχλοδοή και ή βρισιές των ναυτικών, έκορύφωναν τó μούγκρισμα τής θάλασσας και του άνέμου.

'Ο καπετάν Λιάς, καθισμένος σάν πάντα στην άμμουδιά, επάνω στο μικρό βραχάκι, σάν σφικτοπιασμένος ένα μ' αυτό, έστρεφε τὰ μάτια του άνήσυχα στην άγαπημένη του «Τσιμούλα», πού τήν παράδερνε κι' αυτήν ή φουρτούνα. Δεμένο με δυό γούμενες άπ' τήν στερηά, με διπλές άγκυρες, τó βρίκι, μοναχό του και ξεχωριστό άπό τ' άλλα, χοροπηδούσε εκεί πέρα στην είσοδο του λιμανιού.

Σέ λίγο άστραπές και βροντές άναψαν και γιόμισαν τήν άτμοσφαίρα. Και μιὰ νεροποντή άπό 'πάνω, σάν κατακλυσμός, εξέσπασε άγρια για πολλή ώρα.

'Εξαφνα άκούστηκαν άπό μακριά δυό-τρία σφυρίγματα, τó ένα επάνω στο άλλο, βιαστικά, και ύστερ' άπό λίγο φάνηκε μέσ' στη

καταχνιά, στο άνοιγμα του λιμανιού, να μπαίνει σαν κυνηγημένο πουλί, δρμητικό, σπρωχνόμενο από τη καταιγίδα, μισοσκεπασμένο απ' τὰ κύματα κι' από μαύρο καπνό, σαν λαχανιασμένο, σφυρίζοντας, σφυρίζοντας αδιάκοπα, απελπιστικά — τὸ πρῶτο βαπόρι τοῦ εἶδαμε στὸ νησί.

Ἕνα μικρὸ κατάμαυρο τροχοφόρο.

Τὴν ἴδια ὥρα, μέσα σ' ὅλη ἐκείνη τὴν ἀντάρα, μιὰ φωνὴ σπαρτακτικὴ ἀκούστηκε ἑξαφνα ἀπ' τὴν ἄκρη τῆς ἀμμουδιάς. Ἦταν τοῦ καπετὰν Διά. Ὀλόρθος, χωρὶς φέσι, μὲ γένεια καὶ μαλλιά ἀνεμισμένα, μὲ τὰ χέρια τεντωμένα κατὰ 'κειθε, ἀγριεμένος, ἐφώναζε δυνατὰ κατὰ τὸ μέρος τοῦ βαποριοῦ :

— Ὅρτσα, μωρὲ Σατανάδες!... Τὴ ψυχὴ σας!.. Στραβομάρα σὰς ἔπιασε, μωρὲ!.. Ὅρτσα, μωρὲ... Ὅρτσα α α α!..

Τοῦ κάκου ὁμως. Τὸ μικρὸ βαπόρι, ὅπως ἔμπαινε σὺν ἀλαλιασμένο ἀπὸ τὴ φουρτοῦνα, δὲν πρόφθασε νὰ κρατήσῃ, κ' ἔπεσε ἐπάνω στὸ βρίκι, μὲ τὴν πλώρη ἀνάμεσα στὰ πλευρά του καὶ τὸ τράνταξε μ' ἕνα κράκ, καὶ ὅπως ἦταν σάπιο καὶ ἀδυνατισμένο ἀπ' τὴ πολυκαιρία, τὸ ἄνοιξε σὲ δύο. Τὰ κύματα πέρασαν ἀπὸ πάνω, τὸ βούλιαξαν καὶ σὲ λίγο δὲ φαινότανε παρὰ ἡ κορυφὴ τοῦ ἐνὸς καταρτιοῦ στὴ μέση στὸ λιμάνι.

Μὰ τὸ βαπόρι δὲν ἔκοψε μονάχα τὸ ἄτυχο τὸ βρίκι στὴ μέση. Ἐκοψε, τὴν ἴδια στιγμὴ μαζὶ, καὶ τὴ ζωὴ τοῦ καπετάνιου. Ὁ καπετάν Διάς, ἅμα ἀντίκρυσε τὸ θάνατο τοῦ καραβιοῦ του, σωριάστηκε κατὰ γῆς. Ὅταν τρέξαμε ὅλοι νὰ ἰδοῦμε, τὸν ἤυραμε ξαπλωμένο ἔξω - ἔξω στ' ἀκρογιάλι. Τὰ κύματα ἀφροκοποῦσαν, κ' ἕνα-ἕνα ἀνεβοκαταβιάναν σὺν νᾶθελαν νὰ τὸν καταπιοῦν. Τὸν σήκωσαν ἐλαφρὰ καὶ τὸν ἔφεραν στὸ πρῶτο μαγαζί, σὲ μιὰ ταβέρνα. Τὸν ξάπλωσαν στὸ μεγάλο τραπέζι, κι' ἄρχισαν νὰ τὸν τρίβουν μὲ ξύδι γιὰ νὰ τὸν ξελιγοθυμήσουν. Ἄλλοι ἔτρεξαν νὰ φέρουν τὸ γιατρό. Σὲ λίγο πρόφθασε κι' ὁ γυιὸς του τρομαγμένος, ἀλαλιασμένος. Γιὰ μιὰ στιγμὴ ὁ γέρος ἔδειξε σημεῖα ζωῆς. Ἄνοιξε τὰ μάτια του, θολωμένα, μισοσδυμένα, καὶ τὰ στήλωσε ψηλά. Τὰ σαγόνια του ἔτρεμαν καὶ τὰ χεῖλια του ἀνάδευαν λόγια ἀσυνάρτητα χωρὶς νόημα.

— Τὴ κατάρρα μου!.. ἐμουρμούρισε... Ἔργα διαβολικά... Μοῦ τὸ βούλιαξαν... κακοῦργοι... Δυὸ ψυχὲς ἐκεῖ μέσα... ἡ καπετάνισσα... κι' ἡ μικροῦλα μου...

Ὅπως τὸν εἶχαν ξεστηθωμένο, φαινόταν ἕνα μαῦρο πρᾶμμα σὺν χαϊμαλί, σὺν φυλαχτό, περασμένο ἀπ' τὸ λαιμό του, κατὰσαρκα, μὲ ἕνα κορδόνι πλεγμένο ἀπὸ ξανθὲς τρίχες. Μὲ πολὺν κόπο ἔσυρε τὸ χέρι του στὸ χαϊμαλί νεύοντας στὸ γυιὸ του νὰ τὸ πάρῃ. Ὑστερα σήκωσε δυὸ - τρεῖς φορές τὰ χέρια του στὸν ἄέρα, σὺν κάτι νὰ ζητοῦσε νὰ πιᾶσῃ, μὰ ἔπεσαν πάλι ἑσρά. Ἀνοιγόκλεισε τὰ μάτια του καὶ τὰ ξανάκλεισε πάλι γιὰ πάντα — ἦταν νεκρός.

Ἀπὸ τὴν ἀνοιχτὴ πόρτα ἔμπαινε ὁ ἀγέρας, σφυρίζοντας δαιμονισμένα, καὶ τὰ παραθυρόφυλλα βροντοκοποῦσαν, ὅταν ἑξαφνα ὤρμησε μέσα ἕνας σκύλος κατάμαυρος, βρεμμένος μούσκεμα, τινά-

χθηκε, ἄφησε ἓνα ἄγριο οὐρλιασμα, πήδησε στοῦ τραπέζι ἐπάνω, κι' ἄρχισε νὰ γλείφῃ σὰν νὰ φιλοῦσε τὸ πρόσωπο καὶ τὰ χέρια τοῦ πεθαμμένου, ἀνήσυχος, νευριασμένος. Ξαναπήδησε κάτω, οὐρλιασε πάλι, χύμησε πάλι καὶ τὸν ξαναφιλοῦσε, ἀφήνοντας κάτι φωνές σὰν κλάμμα...»

**

Ἐδῶ ἐτελείωσε τὴ διήγησι ὁ δάσκαλος:

— Ἀπὸ τότε τὸ μέρος ἐκεῖνο 'κεῖ τὸ λένε «Τοῦ Θανατᾶ» —
μοῦ εἶπε.

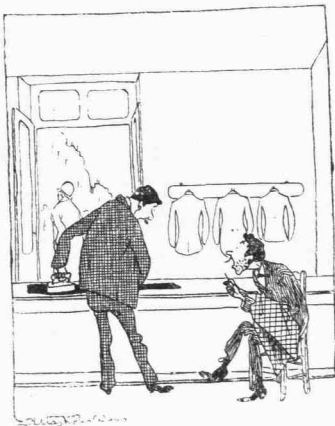
Τὴν ἄλλη ἡμέρα, πρωτὶ-πρωτὶ, ἀφοῦ κάναμε τὸν περίπατό μας ὡς τὸν τάφο τοῦ καπετάν Διᾶ, τοῦ ἀνάψαμε ἀπὸ ἓνα κερί, κι' ὁ δάσκαλος μ' ἐρώτησε:

— Σὰν τί ἄνθρωπος λές νὰ ἦταν αὐτός ὁ Ἄβολος;

— Μά, καθὼς μοῦ τὴ διηγῆθηκες τὴν ἱστορία του, φαίνεται νὰ ἦταν... μεγάλος ποιητής.

[1912]

ΛΑΥΡΑΣ

Παράξενος πελάτης

Μεταξὺ δύο ῥαπτῶν :

Ἵ ὁ πρῶτος ῥάπτης. — Βλέπεις ἐκεῖνον ἐκεῖ τὸν κύριον ; Εἶνε ἓνας ἄνθρωπος πολὺ παράξενος.

Ἵ ὁ ἄλλος. — Μπᾶ ! καὶ γιατί;

Ἵ ὁ πρῶτος. — Γιατί κάθε κουστοῦμι ποῦ τοῦ κάνω ἔχει καὶ τὴν ἰδιοτροπία νὰ τὸ πληρώνῃ ἀμέσως τοῖς μετρητοῖς.